

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
pirha.fi

Vanhusneuvoston lausunto
19.08.2025

Vanhusneuvoston lausunto vuoden 2026 talousarvion tavoitteista

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategia toimii talousarvion laatimisen perustana. Vuosien 2026–2029 strategia valmistellaan vuoden 2025 aikana ja talousarvion 2026 tavoitteistoa tarkennetaan tarvittaessa päätöksenteon edetessä. Aluehallitus on päättänyt lähettää strategia- ja talousseminaarissaan 30.6.2025 valmistelemansa alustavat vuoden 2026 tavoitteet valiokunnille ja vaikuttamistoimielimille lausunnoille.

1. Yleiset huomiot

Talousarvioesityksessä käytetyt termit kuten lyhenee, paranee, vähenee kaipaavat konkretiaa. Esityksessä pitää tuoda esiin vertailulukuja edellisvuodesta, jotta kehityssuunnat ovat selkeästi hahmotettavissa.

Asukas- ja asiakasviestintä puuttuu esityksestä lähes kokonaan. Viestintä on keskeinen osa luottamuksen rakentamista ja palveluiden saavutettavuutta. Esimerkiksi terveysvastaanottojen hoidontarpeen arvioinnin toteutuksesta tulee olla selkeää ja saavutettavaa tietoa asiakkaille.

Asukkaille tulee turvata laadukkaat ja yhdenvertaiset palvelut koko alueella. Palvelujen järjestämisessä on tarpeen mukaan huomioitava ostopalvelumahdollisuudet ja yksityisen sektorin palvelut, jos omana tuotantona ei pystytä takaamaan riittäviä palveluita.

Henkilöstön hyvinvointiin ja koulutukseen pitää panostaa ja henkilöstöä arvostaa asiakkaiden ja potilaiden tilanteiden asiantuntijoina. Henkilöstöä pitää myös kuunnella palveluja kehitettäessä.

Esityksessä esiintyy termejä, kuten generiset, jotka tulee suomentaa tai selittää selkeästi.

2. Ikäihmisten palvelut

Talousarvioesityksessä todetaan, että palvelurakenteen keventäminen ei onnistu tavoitellussa aikataulussa. Talousarviossa pitää keskittyä vanhustalouden palveluketjujen uudelleen rakentamiseen. Kotihoidon kehittämisen haasteet tulee todeta ja asettaa tavoite/tavoitteita. Lisäksi tulee harkita tavoitetta perhehoidon kehittämiseksi.

Kotihoidon merkitys korostuu ja sitä pitää kehittää vastaamaan kasvavaa asiakasmäärää ja haasteellisempia palvelutarpeita. Talousarvio-esityksessä on varsin vähän todellisia tavoitteita ikäihmisten palveluille ja tiedossa on, että palveluhaasteet kohdistuvat erityisesti kotihoitoon.

Päivätoiminnan kehittäminen: Päivätoiminnan tulee sisältää peseytyminen, kuntoutus, ruokailu ja kuljetuspalvelu. Nykyinen painotus "leikkiin ja lauluun" ei vastaa hoidollisiin tarpeisiin.

Laitospaikkojen lakkauttamisen sijaan osa niistä tulee muuttaa jaksohoidon yksiköiksi, jotka tukevat kotihoitoa ja omaisten jaksamista. Tämä vähentäisi päivystyskäyntejä ja vuodeosastolle sijoittumisia, ja parantaisi hoitoketjun sujuvuutta. Laitoshoidon purettaessa tulee varmistaa hoidon jatkuvuus ja riittävyys. Yhteisöllisen asumisen paikkoja ei ole riittävästi. Sopivia tiloja arvioitaessa tulee kriteerien olla joustavia, jotta jo olemassa olevia tiloja voidaan hyödyntää yhteisöllisessä asumisessa.

Asumispalveluista saatavan tiedon puute herättää huolta ja turvattomuutta niin ikäihmisissä ja heidän läheisissään. Asumisjärjestelyiden suunnittelusta paikkakunnittain pitää olla tietoa saatavissa.

Ikäihmisten perhehoitoa pitää lisätä omaishoidon tukena ja yhteisöllisen asumisen yhtenä palveluvaihtoehtona

Lähtökohtien laadulliset tavoitteet: Pelkkien määrällisten tavoitteiden sijaan tulisi määritellä ohjauksen ja neuvonnan vaikuttavuus.

Ikäneuvola ja kevyemmät palvelut: Monilla hyvinvointialueilla on käytössä ikäneuvola ja vastaavat palvelut. Näiden mahdollisuuksia tulee tarkastella myös Pirhassa. Vanhusneuvosto on jättänyt 28.10.2024 valtuustoaloitteen ikäihmisten hyvinvointitarkastuksista, mutta tähän ei ole toistaiseksi saatu vastinetta.

3. Avo- ja sairaalapalvelut

Erityissairaanhoidon keskittäminen ongelmallista suurelle joukolle ikäihmisiä, koska kuljetuspalvelut ja julkinen liikenne toimivat heikosti monilla alueilla. Nyt siirrettävien palveluiden osalta on panostettava perusterveydenhuollon kehittämiseen, riittäviin resursseihin ja koulutukseen.

Vanhusneuvosto pitää hyvänä potilastietojärjestelmän käyttöön saantia ja kotisairaalan laajentumista Pirhan alueella.

4. Konkreettisuus ja mitattavuus

Monet tavoitteet ovat yleisluontoisia ja vaikeasti mitattavia. Esityksessä tulee määritellä konkreettiset mittarit ja arviointitavat, jotta tavoitteiden toteutumista voidaan seurata.

5. Kuntayhteistyö ja tilaratkaisut

Kuntayhteistyö on mainittu niukasti. Sitä tulee vahvistaa erityisesti palvelutarpeen arvioinnissa, tilayhteistyössä ja liikenteellisessä saavutettavuudessa. Lähitorien kehittämisessä kunta- ja järjestöyhteistyö on välttämätöntä. Toimitilaohjelma on tärkeä ja sen kehittämistä tulee jatkaa.

Yhteenveto:

Talousarvioesityksessä on tunnistettavissa useita kehittämiskohteita, erityisesti ikäihmisten palveluiden osalta. Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että suunnittelussa edetään huomioiden talouden lisäksi ennen kaikkea ikäihmisten tarpeet sekä laadukkaat, oikea-aikaiset palvelut. Kotihoidon kehittämistarpeet on huomioitava ja asumispalvelujen riittävyys on taattava ikäihmisille, joille kotiin saatavat palvelut eivät takaa turvallista kotona asumista. Konkreettisten tavoitteiden, viestinnän, palveluketjujen ja kuntouttavien palveluiden kehittäminen ovat keskeisiä edellytyksiä toimivan ja vaikuttavan palvelurakenteen rakentamiseksi.

Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto

19.8.2025